

HAKUOHJE: KUNTIEN LÄHIVIRKISTYSALUEIDEN KUNNOSTUS- JA KEHITTÄMISAVUSTUS

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (Uudenmaan ELY-keskus) myöntää valtionavustuksia Suomen kuntien lähivirkistysalueiden ja lähiluontoalueiden kunnostamiseen, kehittämiseen sekä palvelujen parantamiseen. Avustushaku toteutetaan 21.9. - 30.11.2020. Hakijoina voivat olla kunnat sekä kuntayhtymät.

Avustusten myöntämisessä noudatetaan valtionavustuslakia (688/2001). Valtionavustukset ovat harkinnanvaraisia, valtionavustuslaissa määriteltyjä erityisavustuksia.

Kuntien lähivirkistysalueiden kunnostus- ja kehittämisavustusta ei ole tarkoitettu kansallisia kaupunkipuistoja koskeviin hankkeisiin. Ympäristöministeriö järjestää erillisen, kansallisia kaupunkipuistoja koskevan avustushaun syksyn 2020 aikana.

AVUSTUKSEN HAKIJA

Erityisavustushaku on kohdennettu kunnille. Yksittäisten kuntien ja kuntayhtymien lisäksi kuntia kannustetaan myös muodostamaan alueellisia konsortioita yhteisten hankkeiden suunnitteluun. Avustus kohdennetaan ensisijaisesti kuntien omistamille tai hallinnoimille maille. Mikäli hankkeet kohdistuvat myös yksityisille maille, tulee kuntien ottaa huomioon valtiontukisäännökset ja varmistaa maanomistajan suostumus hankkeeseen kirjallisesti.

AVUSTUKSEN TAVOITTEET

Kevään koronatilanteen vuoksi kansalaisten ulkoilu lisääntyi huomattavasti ja erityisesti kaupunkiseutujen lähivirkistysalueet täyttyivät uusista liikkujista. Ulkoilureitit sekä muut virkistys- ja viheralueet ruuhkautuivat paikoin pahoin ja nykyiset palvelurakenteet, kuten taukopaikat, osoittautuivat riittämättömiksi. Koronakriisin jatkuessa ja kansalaisten löytäessä uusia kestäviä tapoja edistää terveyttään ja viettää vapaa-aikaa ulkoillen, virkistysalueiden kävijäpaine ja kulutus tulevat kasvamaan entisestään. Heikentyneessä taloustilanteessa kuntien mahdollisuudet vastata kasvaviin tarpeisiin kehittämällä ja investoimalla luonnon virkistyskäyttöpalveluihin lähialueillaan ovat rajalliset.

Valtion vuoden 2020 neljännessä lisätalousarviossa kunnille osoitettiin mittava tukipaketti, jonka tarkoituksena on lieventää koronakriisin vaikutuksia ja tukea talouskasvua kunnissa. Sen osana on varattu noin 10 miljoonaa euroa kunnille valtionavustuslain nojalla myönnettäviin avustuksiin lähivirkistysalueiden ja viheralueiden kunnostamiseen, kehittämiseen sekä palvelujen parantamiseen.

Ensisijaisena tavoitteena on luoda laadukkaita sekä helposti saavutettavia lähivirkistysalueita ja sitä kautta edistää kansalaisten ulkoilumahdollisuuksia lähiluonnossa.
Tavoite saavutetaan kunnostamalla ja kehittämällä kuntien nykyisten lähivirkistysalueiden reittejä, rakenteita ja palveluita tai luomalla palvelurakenteita uusille alueille.

Haettavien hankkeiden tulee olla yleishyödyllisiä ja tukea mahdollisimman suuren käyttäjäjoukon ulkoilua. Hanke-esityksiä laatiessaan kunnan tulee tarkastella erityisesti niitä alueita, joilla koronakevään aikana on ollut erityistä käyttöpainetta ja pyrkiä vähentämään käyttöpainetta mahdollisilta herkiltä luontoalueilta. Suunnitellut toimenpiteet eivät saa heikentää alueen luontoarvoja.

Kuntien on hanke-esitystä laatiessaan syytä tarkastella luonto- ja virkistysalueita kokonaisuutena, mielellään myös seudullisesti yhdessä naapurikuntien kanssa. Oleellisia

seikkoja ovat muun muassa virkistysalueiden keskinäinen kytkeytyneisyys, viheralueverkoston rakenne ja virkistysyhteyksien tai -alueiden perustamis- ja laajennustarve. Onko ulkoilijan helppo liikkua lähivirkistysalueilta myös kauemmas?

Hankkeelle on eduksi, jos virkistysalueet ovat helposti saavutettavia ”arjen luontoalueita”, joihin ulkoilija pääsee kävellen, pyörällä tai julkisilla kulkuvälineillä. Näin hankkeet tukevat myös Suomen hiilineutraalisuustavoitteita.

Avustuksen yhtenä tavoitteena on tukea kuntataloutta. Hanke-esityksessä tulee arvioida hankkeen välittömiä ja mahdollisuuksien mukaan välillisiä työllisyysvaikutuksia ja näiden mahdollista pysyvyyttä. Eduksi katsotaan myös, jos hankkeet tuottavat **uusia menetelmiä ja toimintamalleja** lähivirkistysalueiden kehittämiseen.

HAETTAVA AVUSTUS

Avustushakemus on toimitettava Uudenmaan ELY-keskukselle ennen kuin aloitetaan ne toimenpiteet, joiden toteuttamiseen avustusta haetaan.

Erityisavustukseen varattu määräraha, yhteensä noin 10 miljoonaa euroa, on talousarvion mukaan käytettävissä vuoden 2022 loppuun saakka, mutta hankkeen nopea toteutus on kuitenkin ensisijaista ja **hankkeen tulee toteutua vuoden 2021 aikana**. Hankkeen aikataulu esitetään suunnitelmassa ja rahoitus päätetään hankekohtaisesti. Aikataulu loppuraportille ja laskutukselle todetaan avustuspäätöksessä.

Avustusta myönnetään enintään 50 % hankkeen toteutuneista hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista. Kunnille myönnytyissä avustuksissa hyväksytään vain arvonlisäverottomat kustannukset. ELY ei myönnä avustusta hankkeille, jotka tuottavat kunnille suoraa rahallista hyötyä. Toimenpiteistä mahdollisesti syntyvä taloudellinen hyöty tulee osoittaa kustannusarviossa toimenpiteiden kustannusten kattamiseen omarahoitusosuutena

Avustettavien hankkeiden osalta toteutuneet kulut hyväksytään laskua vastaan sen jälkeen, kun ELYn nimeämä hankkeen valvoja on hyväksynyt loppuraportin. Maksatusta on mahdollista hakea toteutuneiden kustannusten perusteella enintään kolmessa erässä ja ennakkoa enintään 20 %. Maksatuksen hoitaa ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus).

Kunnan omarahoitusosuudeksi käyvät esimerkiksi henkilöstön palkkakulut, suunnittelukustannukset tai rakenteiden materiaalikustannukset. Henkilöstökustannuksista hankkeen hyväksyttäviksi kustannuksiksi katsotaan hanketta varten palkattujen työntekijöiden kustannukset sekä muiden työntekijöiden kustannuksia, jos avustuksen saaja osoittaa luotettavasti työajanseurannan avulla työpanoksen kohdistumisen hankkeelle. Kustannusten tulee olla hankkeelle tarpeelliset ja määrältään kohtuulliset. Talkootyö hyväksytään omarahoitusosuuteen. Mahdollisen talkootyön arvona pidetään 15 euroa per henkilötyötunti ja 45 euroa tunnilta moottorityökonetta sekä käyttäjää kohden. Tehdystä talkootyöstä tulee pitää tuntikirjanpitoa.

Hyväksyttäviä kustannuksia eivät ole:

- poistot
- varainhankinnan kustannukset
- liike- ja sijoitustoiminnan kustannukset
- varaukset
- laskennalliset erät, jotka eivät perustu jo toteutuneisiin kustannuksiin
- lainojen lyhennykset
- lainojen korot

- ei-lakisääteisten lisäeläkkeiden maksut
- irtisanomiskorvaukset tai irtisanomisajalta ilman työvelvoitetta maksettavat palkkauskustannukset
- tulospalkkiot
- oikeudenkäyntikustannukset tai oikeuden langettamat korvaukset
- rangaistusluonteiset maksut, kuten sakot tai viivästyskorot
- avustuksen palautus, takaisinperintäveloitteet tai luottotappio edelleen jaetusta avustuksesta

HAKEMUKSEN LAATIMINEN

Avustushakemus tehdään sähköisesti [aluehallinnon asiointipalvelun](#) kautta. Avustushakemuksessa tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot valtionavustuksen käyttötarkoituksesta sekä muista vaadittavista seikoista, joita viranomainen tarvitsee hakemuksen ratkaisemiseksi. Hankesuunnitelman ja kustannusarvion osalta puutteellisia hakemuksia ei käsitellä. Hakemuksen mukana tulee toimittaa kaikki pyydyt liitteet. Tarvittaessa hakemusta voidaan pyytää täydentämään.

Hakemuslomakkeessa kysyttävät tiedot

Mihin tarkoitukseen avustusta haetaan / Mikä on avustuksen pääasiallinen kohde?

Kerro kohdassa, haetaanko avustusta toimenpiteiden toteuttamiseen vai sekä suunnitteluun että toteuttamiseen. Avustus on tarkoitettu konkreettisiin kunnostus- ja kehittämishankkeisiin sekä toteuttamista kiinteästi tukevaan suunnittelutyöhön. Kerro onko kyseessä uusi virkistyskäytön kohde, entisen laajennus vai olemassa olevan kohteen käyttökelpoisuuden parantaminen.

Hankkeen nimi

Voit nimetä hankkeen esimerkiksi kohdealueen ja toimenpiteiden perusteella.

Alueen ja sen käytön kuvaus sekä alueen kaavatilanne

Kuvaa laajemmin alue ja sen nykyinen sekä tuleva käyttö (esim. metsätalous tai laidunnus). Kerro myös voimassa oleva kaavatilanne ja ylempiasteisissa kaavoissa suunniteltu maankäyttö.

Hankkeen tavoitteet

Kuvaa tiiviisti hankkeen päätavoitteet. Tarkempi kuvaus esitetään hakemukseen liitettävässä suunnitelmassa.

Kuvaus toimenpiteistä, joihin haetaan avustusta

Kerro tiiviisti, mihin avustus on tarkoitus käyttää. Kuvaa lyhyesti minkä tyyppisiä toimenpiteitä hankkeeseen liittyy, esimerkiksi reittiverkoston ja opasteiden rakentamista, taukopaikkarakenteita, harrastusrakenteita, uusien palvelumallien kehittämistä tai suunnittelutyötä. Tarkempi kuvaus esitetään liitteeksi tulevassa suunnitelmassa.

Muut hankkeeseen osallistuvat kunnat, organisaatiot ja maanomistajat

Kerro mitkä muut tahot ovat mukana toteuttamassa hanketta ja mikä niiden rooli on.

Kuvaus kunnan virkistysalueiden ja palveluiden kokonaisuudesta ja hankkeen merkityksestä tässä kokonaisuudessa

Kuvaa yleisesti kunnan virkistysaluetilannetta ja tämän hankkeen merkitystä kokonaisuuden kannalta. Kuinka hankealue kytkeytyy muihin virkistysalueisiin?

Mille käyttäjäryhmälle kohteen palvelut/tuotteet on suunnattu?

Kuvaa koskeeko hanke yleiskohdetta vai onko se tarkoitettu ensisijaisesti jollekin harrastajaryhmälle? Erittele mahdollisuuksien mukaan käyttäjät harrastajaryhmittäin ja arvioi kuinka paljon käyttäjiä kohteella tulee olemaan.

Ovatko kohteen palvelut kokonaan tai osittain esteettömiä?

Kerro onko esimerkiksi lapsilla, vanhuksilla ja vammaisilla (esimerkiksi kuulo-, liikunta- ja näkövammaisilla) mahdollisuus kulkea kohdealueella ja käyttää hankkeen palveluita?

Tuotetaanko hankkeessa käyttäjille maksullisia palveluita?

Kerro sisältyykö hankkeeseen käyttäjille maksullisia palveluita, millaisia ja miksi ovat maksullisia.

Huomioidaanko hankkeessa erityisryhmiä?

Jos erityisryhmiä huomioidaan niin kuvaa keitä ja miten?

Tuotetaanko tai kehitetäänkö hankkeessa innovatiivisia tuotteita tai palveluita, joita voidaan soveltaa myös muualla?

Kuvaa mitä innovatiivista hankkeessa kehitetään ja millä lailla tuotetta tai palvelua voidaan hyödyntää muualla.

Hankkeen vaikutukset luonnonarvojen säilymiseen ja kehittämiseen

Kuvaa kohteen luontoarvot ja miten hanke edesauttaa arvojen säilymistä ja kehittämistä.

Hankkeen arvioidut välittömät ja välilliset työllisyysvaikutukset toteutuksen aikana ja pitkällä aikavälillä ja hankkeen mahdolliset muut vaikutukset alueen taloudelliselle toiminnalle

Kuvaa yleisesti hankkeen mahdollisia vaikutuksia alueen taloustoimintaan.

Kohteen saavutettavuus ja siihen liittyvät vaikutukset

Kuvaa kohteen saavutettavuus; etäisyydet ja liikenneyhteydet kuntakeskuksista, onko kohteeseen toimivaa julkisen liikenteen yhteyttä. Arvioi liikennemäärien lisääntymistä ja sen vaikutuksia (muun muassa ruuhkautumiseen).

Hankkeen vaikutukset ilmastoon

Kuvaa hankkeen ilmastovaikutukset, laadullinen arvio riittää.

Hankkeen muut vaikutukset

Kuvaa mahdolliset muut hankkeesta saatavat hyödyt. Kuvaa mahdolliset negatiiviset vaikutukset ja riskit ja niiden hallinta (esimerkiksi asutukselle ja ympäristölle).

Jatkotoimenpiteet hankkeen jälkeen

Kuvaa miten kohdetta on tarkoitus ylläpitää ja kehittää jatkossa.

Kustannusarvio

Ilmoita hankkeen arvioidut kustannukset yhteensä (ilman ALV:tä), jaoteltuina palkkoihin, henkilöstösivukuluihin, matkoihin, laitteisiin ja tarvikkeisiin, ulkopuolisiin palveluihin, muihin kulutusmenoihin, ja yleiskustannuksiin.

Yleiskustannuksia ovat avustuksen saajan yleishallinnosta aiheutuneet kulut, jotka eivät välittömästi kohdistu mihinkään tiettyyn toimintoon tai hankkeeseen. Jos yleiskustannukset aiheutuvat toimijalle hankkeesta huolimatta, ei yleiskustannuksia voi kohdentaa hankkeen kirjanpitoon. Yleiskustannusten määrä voi olla enintään 15 % avustetun hankkeen kustannuksista.

Yleiskustannusten on oltava:

- selkeästi ja perustellusti kohdennettuja
- hankkeen kustannusarvion mukaisia
- erikseen dokumentoituja
- koko käyttöajan saman perusteisia

Yleiskustannusten on perustuttava todellisiin kuluihin, jotka voidaan myös osoittaa toteutuneiksi.

Vaikka hankinta ei kuuluisi julkisista hankinnoista annetun lain soveltamisalaan, ELY-keskus edellyttää, että kaikista vähintään 30 000 euroa arvoisista hankinnoista pyydetään tarjous useammalta kuin yhdeltä tavarantoimittajalta tai palveluntoimittajalta. Tarjouspyyntöihin liittyvät asiakirjat on säilytettävä osana hallinto- ja kirjanpitoaineistoa, ja ne tulee toimittaa pyydettyäessä ELY-keskukselle.

Rahoitussuunnitelma

Ilmoita haettavan rahoituksen määrä, sekä oman rahoituksen, muun valtionavustuksen tai muun ulkopuolisen rahoituksen määrä.

Liitteet

ELY pyytää hakijoita täyttämään hakulomakkeen ja laatimaan kaikissa tapauksissa hakemuksen liitteeksi:

- Hankkeen suunnitelma eli selvitys hankeen taustasta, toimenpiteiden toteuttamistavasta, aikataulusta, tavoitteista, merkittävydestä ja kestävydestä. Suunnitelmassa tulee kuvata tarkemmin hakemuksessa aikaisemmin esitetyt asiat
- Hankkeen kustannusarvio, rahoitussuunnitelma sekä kustannuserittely
- Hankkeen edellyttämät luvat ja suostumukset, kuten maanomistaja- ja vesialueen omistaja- ja haltijasuostumukset
- Sijaintikartta ja kaavaote voimassa olevasta kaavasta ja kuvaus kaavoitustilanteesta

Jos hankkeeseen tai läheisesti liittyvään hankkeeseen on haettu tai saatu muuta avustusta tulee hakemukseen liittää:

- Hakemus ja hankesuunnitelma vireillä olevista hakemuksista.
- Päätös ja hankesuunnitelma rahoituksen saaneista hankkeista.

Jos hankealueella tai sen vaikutuspiirissä on luonnonsuojelullisia arvoja (mm. uhanalaisesiintymät, luonnonsuojelulain tai metsälain suojaamat luontotyytit, luonnonsuojelualueet, Natura-alueet, arvokkaat vesistöt) avustushakemukseen tulee lisäksi liittää tiedot kohteista ja arvio vaikutusarvion tarpeesta.

AVUSTUKSIIN LIITTYVÄ ARVIOINTI

Avustuksien harkintaa tehdään valtionavustuslain 5§:n ja 7§:n mukaisesti.

Hakemusten arvioinnissa painotetaan seuraavia näkökohtia:

- Hankkeen vastaavuus avustuksen tavoitteisiin ja hankkeen vaikuttavuus
- Kustannusarvio suhteessa hankkeen vaikuttavuuteen ja hankkeen toteuttamisaikataulu
- Elvytysvaikutukset sekä välilliset aluetaloudelliset vaikutukset
- Hankkeen jatkuvuus sekä innovatiivisuus ja laajempi hyödynnettävyys

AVUSTUSPÄÄTÖS JA SEN JÄLKEISET TOIMET

ELY tekee kirjallisen valtionavustuspäätöksen, myönteisen tai kielteisen. Myönteinen valtionavustuspäätös sisältää ehdot, joita avustuksen saajan tulee noudattaa.

Rahoitus päätetään hankekohtaisesti. Valtionavustusta saa käyttää ainoastaan valtionavustuspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen. Aikataulu loppuraportille ja laskutukselle todetaan avustuspäätöksessä.

Valtionavustuksen saajan tulee ilmoittaa viipymättä ELY-keskukselle muutoksesta, joka vaikuttaa avustuksen käyttötarkoituksen toteutumiseen, avustuksen käyttöön tai muihin avustuksen käytölle asetettujen ehtojen ja rajoitusten toteutumiseen. Edellisten lisäksi avustuksen saajan tulee viipymättä ilmoittaa ELY-keskukselle niistä olennaisista muutoksista, jotka liittyvät avustettavan hankkeen toteuttamisen laatuun, laajuuteen tai rahoitukseen.

ELY-keskuksella on valtionavustuslain 16 §:n mukainen oikeus suorittaa avustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa tarpeellisia valtionavustuksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia.

SOVELLETTAVA LAINSÄÄDÄNTÖ

Harkinnanvaraisia valtionavustuksia sääntelee yleislakina valtionavustuslaki. Valtionavustuslaissa säädetään erityisesti niistä perusteista ja menettelyistä, joita noudatetaan myönnettäessä valtionavustuksia. Lisäksi menettelyä ohjaa hallintolaki ja laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa.

- Valtionavustuslaki (688/2001)
- Hallintolaki (434/2003)
- Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019)

Valtionavustukset myönnetään hakemuksesta. Avustuksen saamisen yleisiä edellytyksiä valtionavustuslain 7 § 1 momentin mukaan ovat:

- käyttötarkoituksen yhteiskunnallinen hyväksyttävyys
- valtionavustuksen perusteltavuus avustukselle asetettujen tavoitteiden kannalta
- tarpeellisuus hankkeen tai toiminnan laatuun, laajuuteen ja muihin tukiin nähden sekä
- avustuksen kilpailuneutraalisuus.

Lisäksi, jos valtionavustusta voidaan käyttää palkkakustannuksiin, valtionavustuslain 7 §:n mukaan valtionavustuksen hakijan täytyy vakuuttaa:

- ettei hakijaa tai hakijan edustajaa ole tuomittu lainvoimaisella tuomiolla rangaistukseen luvattoman ulkomaisen työvoiman käytöstä tai työnantajan ulkomaalaisrikkomuksesta, ja
- ettei hakijalle ole lainvoimaisella päätöksellä määrätty seuraamusmaksua laittomasti maassa oleskelevien työntekijöiden palkkaamisesta valtionavustuksen myöntövuonna tai sitä edeltäneiden kahden vuoden aikana.

Hallintoasioiden menettelyjä ohjaa hallintolaki, jossa säädetään muun muassa asioiden käsittelystä viivytyksettä, asioiden selvittämiselvällisyydestä ja päätösten perustelemisesta. Valtionavustuksia käsiteltäessä on hallintolain säännökset huomioitava.

Avustuspäätöstä koskevassa muutoksenhaussa noudatetaan hallintolakia sekä lakia oikeudenkäynnistä hallintoasioissa. Oikaisuvaatimus on tehtävä päätöksen tehneelle valtionapuviranomaiselle eli Uudenmaan ELY-keskukselle. Valtionapuviranomaisen oikaisuvaatimukseen antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

LISÄTIETOJA

Yksikön päällikkö Tero Taponen, tero.taponen@ely-keskus.fi, p. 0295 021 467

Ylitarkastaja Tommi Hautala, tommi.hautala@ely-keskus.fi, p. 0295 021 374